

מסורת הש"ס

א) גי' מהר"ם ש"ף לא חישקין, ב) גי' הערוך בע' חסך י' וכל מיני קטניות לא חישקין לבד מחמילי וחפצי וכן כתב בערך חוף ד', א) ונחמס ל:, ד) ונלשי מנ:, ס) וזיל והאמר, ו) דבור זה שייך קודם ד"ה א"ה, ו) נשי רש"י יצמות סג. ד"ה חמילן, ח) גי' מוס' נבמ' עולא בר ר' זכאי אומר. רש"י,

מוסף רש"י

נעקרה צלע מעיקרה. אע"ג דתנן במתניתין שכתבו רוב צלעותיה, דוקא שנכתבו ההם בעיני רובם, אבל נעקרה צלע אחת מעיקרה עד חצי חוליתה כדמפרש לקמן, טרפה (לעיל פב.). וגולגולת שנחבסה. שהוכתה מסות רעות ולא נפתחה ולא ינקב הקירס, אם רובה נחבסה טרפה. נחבסה, דמליצי' צלע"ו. (שם) ובשר החורפה את רוב הכרס. וזו קרוי עג שקורין טעפלי' כשפותחין את כסהמה וחופנין את הכשר לאורך הכסהמה ואת נראה, וזה דקרי ליה חופה את רוב הכרס ולא קרי ליה חופה את הכרס, ממני שמיטת הכרס נחבס ממני צלעות החזה והסחוס ורובו ממוסה בכשר. כרס, פלג"א לצדה צלל בית הסוסת והמסס ואס נקרב רובו של בשר נגד הכרס אפי"ו דרי מנערת להאיא קרע לגבי כוליה בשר היו מייטוט, שהרי אותו בשר מחזיק כל בני המעט והאן עד הכרס, לא משערין אלא כמה שנגד הכרס וזה מקרע רובא דהאיא טרפה, ושמואל לא סבירא ליה מכאן דפריש (לעיל ב:) רוב החילונה דמנעתיין דהיינו בשר המושה את רוב הכרס, ד"כ את שמואל לאשמועינן, ואיחא מפרש למתניתין מנחלא אחרימי (שם).

שיטה מקובצת

אן שלא נדבק אלא כנף אחת ופורח בבשרה: בן הלכך כשנופל נחבט בגפילה גיראא הס"ד: ג) ה"ג או י"א מכאן ואחת מכאן ורוב צלעות קטנות הסמוכות לצד האליה לא חשיב הס"ד: ד) נעקרה צלע מכאן וצלע כנגדה מכאן וחוליא קיימת מהו: ט) הרי צלע שכנגדה נשטמת ונבלה וקרי: ו) היינו דרב ושמי' ליה בדחא: ז) וליבעו מיניה כרוב בחדא דהא חדא אכתי לא קמא להו ותרתי קבעו מיניה: ח) וכן גרסת הקונט': ט) דרילא לא חשיבא הא דרב גיטרא אבל: י) כלומר מדרב הוה להו למפשט:

חול הדק לא חיישין. דמישמריק ואינו נכבש לעולם: **חול הגס.** אכנים גדולות שבו מרסקין העוף כשנופל עליהם: **אצב דריס.**

גס הוא נכבש ונעשה קשה: **פינצא.** אשתרר"ס צלע"ו. **תנן** של חטים ושעורים: **בוגא.** חבילה: **חיטי** ו**ל דמינייהו.** כגון שיפון שהוא קשה חיישין אס נפל עליהם: **כל מיני קטניות.** לא חיישין משום דמישמריק מהדדי ואינס נכבשים יחד: **רוביא.** תלתן: **חמילי.** פישל"ש מחליקין הן ואינן נכבשים: **חיפלי.** יצירו"ש ואינן מוחלין ולא מישמריק: **כל דמישמריק.** ממליק את מזה ואינן נכבשים יחד והנופל עליהם נשמט והולך ואין כאן חבט: **דנוק.** גלו"ד צלע"ו וטחין אותו דדף קטן והעוף שוכן עליו ומידבק בו ופורח עם הדף ונופל לארץ: **בחד גפא.** שלא נדבק אלא אצבגא אחת ופורח בשניה: **היכי ניקוס.** כמה יהא יכול להקיס ולישא את עצמו הלא כשנופל נחבט צנפילה וגומורה: **אעיקרי גפא.** במקצת הוא נושא את עצמו בעקבי הגפיים והוא ראש הכנף מקום שחופתין הכנף מן האווז: **בשרי גפי אסור.** אלא אס כן עמד והלך. כתוב בהלכות גדולות כל היכא דבעי צדיקה כגון נפולה ושבורה ודרוסה דמיטכשרי צדיקה ה"מ צדורות קמאי דהוו בקאי למיבדק אבל אן לא בקאיין ולא סמכינן אופשין ולי נראה דאין לו לדיין אלא מה שענינו רואות ומותר לסמוך עליו דכתיב (דברים יז) **ואל השופט אשר יהיה צימים ההם** אבל הוא זיהר יפה ולהציא לפניו כל הטבחים וכל הבקאיין צדכר כי היכי דנימטייה שיצא מכשורא: כ"צ צלעות גדולס שיש כן מוח יש לה לצהמה י"א מנחא וי"א מנחא ורוב שלהן היו י"ב: ה"ג **או אחס עשרה מכאן ואחס מכאן:** **ומחזיין כלפי שדרה.** ובעינין שיהו נשכרות אותן כ"צ צלעות מחזיין כלפי שדרה לפי שס חיותה ולא מחזיה ולד הצהה: **בר זכאי.** לא ידענא מנו: **נעקרו כרוב דא אחד.** כיון שנעקרו שש מהם דהיינו רוב דא אחד טרפה וכל שנשתכרו לא מיטרפא אלא צ"צ דהיינו רוב שני דדדין: **וחוליא עמה.** ואפילו החוט קיים: **אמרי ליה.** צעו מיניה נעקרה כלע מנחא ולע כנגדה: ו**חוליא קיימת ולד הצהה:** ו**חוליא** קיימת.

אלו טרפות פרק שלישי חולין

קמניות אין בהן משום ריסוק אברים בו'. אית ספרים דגרסי בתר הכי חמילי אין צהם משום ריסוק אברים חפלי יש צהם משום ריסוק אברים וכן יא לגרסת הקוטרס משמע דלא הוו צכלל קטני' וי"ל דקטני' מיירי צדכרים דקיס כמו עדשים ואורז וזוחן: **והא רב נמי גיסטרא**

קאמר. מעיקרה הויה אחי ליה דרב שפיר דלמלא לא יו חשיב גיסטרא אבל כיון דחשיב ההוא דרב כהנא נצלה משום גיסטרא ידידי נמי נצלה הלא: **א"י** הכי היינו דרב. **לאו** דרב ממש דההיא דרב לאו גיסטרא הוא ודידהו הוי גיסטרא ונצלה אלא כלומר יומרז הוה להו למפשט דהא עדיפא מדרב: **סברי** מרתח רתח. אבל אי צעו מיניה חדא אפילו אי מנכר צתמי לא רתח צמה שצאס להחמיר ובסוף פרק שני דצחסי (דף ל:) אין ממיישצ מרוב צכלל גצי חל דעבי מיניה לוי מרבי כות למחר צחון לרבי יהודה מאי:

נעקרה צלע טרפה. פירש בקוטרס אפילו צלל אסימא ור"ת מפרש עם האסימא דהא משמע לעיל צלע צלל חוליא ליכא מאן דטריף עד דליכא רוב צלעות דפיך לרב כהנא ולרב אסי מעולא בר יא רבי זכאי ומרבי יוחנן:

אילמא מכאן ואחת מכאן אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן יובצלעות גדולות שיש בהן מוח אמר עולא בן זכאי אמר נעקרו ברוב צד אחד נשתברו ברוב שני צדדין רבי יוחנן אמר ה"בין נעקרו בין נשתברו ברוב שני צדדין אמר רב ינעקרה צלע וחוליא עמה טרפה אמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב נעקרה צלע מכאן וצלע מכאן וחוליא קיימת מהו אמר להו גיסטרא קאמריתו והא רב נמי גיסטרא קאמר כי קאמר רב צלע בלא חוליא והא צלע וחוליא קאמר יצלע וחצי חוליא מכלל דרב כהנא ורב אסי צלע בלא חוליא אמרי ואמר להו גיסטרא קאמריתו והאמר עולא בן זכאי אמר נעקרו ברוב צד אחד נשתברו ברוב שני צדדין אמר לך התם זה שלא כנגד זה הכא זה כנגד זה והאמר רבי יוחנן ברוב שני צדדין וברוב שני צדדין אי אפשר דלא קיימא חד מינייהו זה כנגד זה התם בוכנא בלא אסימא הכא בוכנא ואסימא אי הכי היינו דרב לא שמיע להו דרב וליבעו מיניה כדרב סברי א ליבעי מיניה חדא דפריש לן תרתי דאי בעינן מיניה חדא הניחא אי אמר לן טרפה כל שכן תרתי אי אמר לן כשרה אכתי תרתי קא מיבעיא לן אי הכי השתא נמי דקא בעי מיניה תרתי הניחא אי אמר להו כשרה כל שכן חדא ואי אמר להו טרפה אכתי חדא מיבעיא להו סברי אם כן מירתח קא רתח חדא טרפה תרתי מיבעיא והא קא אמרי ליה ולא רתח כיון דקאמר להו גיסטרא קאמריתו היינו ריתחיה א"אמר רבה בר רב שילא אמר רב מתנא אמר שמואל נעקרה צלע מעיקרה וגולגולת שנחבסה ברובה ובשר החורפה את רוב הכרס ברובו טרפה נעקרה צלע מעיקרה טרפה ורמיניהו

במה

צהמה שנפסקה בצלמנעיה אחס שואלים הא נצלה נמי היא כדאמר צפ"ק (לעיל דף כה.). **והא רב נמי גיסטרא קאמר.** דכיון דנעקר כלע וחוליא עמה הרי צלע שכנגדה נשטמת ואופלה וקרי לה רב טרפה: **וחאי חוליא.** והללע שכנגדה מחוברת יפה צחתי חוליא קיימת: **מכלל דרב כהנא ורב אסי.** צלע מכאן וצלע מכאן וכל החוליא קיימת צעו טרפה: **וחאי חוליא** הא שטמתי ליה דאמר דאפילו צחדא מיטרפא ואינהו צעו תרתי אלא ודאי צלע צלל חוליא קצעו קיימת: **ואמר להו.** איהו עלה גיסטרא קאמריתו דאפילו נצלה נמי הויה אסימא: **א"אמר עולא וכו'.** אלמא רובו בעינן למיטרפא וכל שכן דצחדא לא מקריא נצלה: **ולרבי יוחנן.** דאמר אף נעקרו לא מיטרפא עד דליכא רוב שני דדדין וכי מיעקרו שש מימין ושש משמאל ואפילו אלו לזד האורז ואלו לזד האליה אי אפשר דלא הוי אלמנעית זה כנגד זה ואפילו הכי צעיא רובא למיטרפא וכל שכן דצחדא לא מקריא נצלה דבשלמא מעיקרה הוה ס"ד דרב צלע וכולה חוליא קאמר ואינהו צעו מיניה צלע וקצת חוליא מכאן וכן מכאן ואלמנעיה של חוליא קיימת אבל השתא דאוקמת דרב צלע וחאי חוליא קאמר ואינהו על כרחק צלע צלל חוליא קצעו ליה וקאמר להו עלה גיסטרא קאמריתו קשיא לן הא דרבי יוחנן ומשיי התם רב כהנא ורב אסי: **בוכנא ואסימא.** כלומר צלע וקצת חוליא ורבי יוחנן צלע צלל חוליא: **אי הכי.** דרב כהנא ורב אסי צלע וקצת חוליא אמרי היינו דרב וזהא שמעינן ליה דצחדא ליה חפריף ומאי תיבעי להו צתרת: **א"אסימא.** חור שצחוליא שאללע תחוב צו היינו צחתי חוליא: **וליבעו מיניה ויכרצ.** צחדא דהא חדא אכתי לא קאמר להו ותרתי קצעו מיניה: **סברי אס כן מירתח קא רסה.** ממנהדורי דרב מצינן למפשט מאי דידא דלאי מהדר לן כשרה כל שכן חדא ואי מהדר לן טרפה צלל ריתמח פשטינן מיניה דצחדא סבירא ליה כשרה ליה צחדא ממי טרפה כי צעינן צתמתי מהדר לן צריתמח למימר השתא צחדא טרפה תרתי מיבעיא לכו אבל אי צעינן מיניה חדא אפילו סבירא ליה צתרתי כשרה לא מהדר לן צריתמח למימר השתא צתרתי כשרה דלא איכפת ליה אי תיסק אדעתין דצתרתי טרפה: **והא.** צעו מיניה צתרתי וסבירא ליה דצחדא נמי טרפה כדאמר רב לעיל נעקרה צלע וחוליא עמה ואוקימנא חאי חוליא ואפילו הכי לא אהדר להו צריתמח דנפשט מינה לעקירת חדא: **כיון דקאמר להו גיסטרא קאמריתו.** צתמיה היינו ריתמח דהכי קאמר להו הא לא איבעי לכו למיבעי דנצלה נמי הויה אלא צחדא טרפה: **מעיקרה.** אפילו צלל אסימא: **נחבסה.** מינציר"א ולא נפתחה:

כמה

בעינן מיניה אלו טרפות מירתח רתח חדא טרפה תרתי מיבעיא: שנחבסה לשון נשברה: כמה חסרון בשברה כלומר לעינן נויר לגלח שאינו מגלח אלא על מת שלם או על רוב בניינו או על רוב מניינו וגולגולת וזהו רוב מניינו:

עין משפט נר מצוה

קבד א מ"י פ"ט מהלכות שחיטה הללו' סמג עשין סג טושי"ע יו"ד סימן נח טקוף ח: קבג ב ג מ"י פ"י מהל' שחיטה הליא סמג עשין סג טושי"ע יו"ד סי' נד סעי' א: קגו ד מ"י שס ה"ב טושי"ע שס סעי' ב: קגו ה מ"י שס טושי"ע ס סעי' א: קגו ו מ"י שס טושי"ע ס סעי' ג:

פעיין רש"י

אישתרי"ם [אישטרי"ם]. קש (בעיקר המשמש למרבץ הכהכות). פישל"ש [פישל"ש]. אפנות. שדרור"ש [שדרור"ש]. תפצות. גלו"ד. דבק חזק. מוצציר"א [דמיציר"א]. הכול. מעוך.

רבינו גרשום

דלא משריק: דבוקה אימיר אסר. כלומר עוף חאושחין אותו ברבך חאושחין משום ריסוק אברים: בחד גפא כולי עפמא לא פליגי דשרי. כלומר דסמין אנפא אחריית ולא משריק בפשיה: כי פליגי בתרין גפי. כלומר דביק בתרין גפי: אילו הן רוב צלעותיו שש מכאן ושש מכאן כלומר עשרין (ושלש) [ושתים] צלעות הן שיש בהן מוח ושחיט עשרה הורב. ומחזיין כלפי שדרה כלומר היכא אמרין דאי נשתברו רוב צלעותיו טרפה מחזיין כלפי שדרה: נעקרו ברוב צד אחד: כלומר (אפילו שבע שנשתברו אין טרפה עד שישתברו ברוב שני צדדין. והא רב גיסטרא נמי קאמר כלומר נעקרה צלע וחוליה נמה דהיא כגיסטרא: מכלל דרב כהנא ורב אסי צלע בלא חוליא קא אמרי כלומר דטרפה וזו היא שנשברה הצלע וחוליותא קיימת והא עולא בר זכאי א' נשתברו ברוב שני צדדין כלומר דאיה טרפה עד שישתברו ברוב שני צדדין: הכא זה כנגד זה כלומר מכאן וצלע מכאן זה וצלע מכאן זה דגיסטרא היא. והא כיון דאמר ר' יוחנן ברוב שני צדדין אי אפשר דלא קיימא חדא בן כנגד זה אלו הצלעות (השבורות) [העקורות]. 1) בוכנא בלא אסימא כלומר שבורות שלא נעקרה חוליא כולה הכא נעקרה וחוליא עמה. ותיבעי להו דרב כלומר השתא דאמרת דרב כהנא ורב אסי אמרי צלע מכן וצלע מיכן עם חוליא. ותיבעי להו דרב צלע וחוליא אם טרפה אם לאו: סברי ליבעו מיניה. חדא בעיא דמפשט לן הרתח בעי. דאי בעינן מיניה חדא צלע וחוליא עמה ואמר לן טרפה סברי אם כן מירתח רתח כלומר אפילו אמר להו טרפה לא צריכי למיבעי חדא דאם כן דחדא [נמני] טרפה כי בניינו או על רוב מניינו

^[1] א) גי' מהר"ם ש"ף לא חישקין, ב) גי' הערוך בע' חסך י' וכל מיני קטניות לא חישקין לבד מחמילי וחפצי וכן כתב בערך חוף ד', א) ונחמס ל:, ד) ונלשי מנ:, ס) וזיל והאמר, ו) דבור זה שייך קודם ד"ה א"ה, ו) נשי רש"י יצמות סג. ד"ה חמילן, ח) גי' מוס' נבמ' עולא בר ר' זכאי אומר. רש"י,